

Huvudman

Ekebyholmsskolan AB
Org.nr. 556251-2425
bobby.sjolander@adventist.se

Ärendet

Tillsyn av Ekebyholms grundskola, i Norrtälje kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 27 september 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ekebyholmsskolan AB att senast **fredag den 8 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande området undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ekebyholmsskolan AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ekebyholmsskolan AB ska vidta följande åtgärder

Se till att undervisningen i ämnena engelska i årskurs 4, svenska i årskurs 8 samt naturorienterande ämnena (No) i årskurserna 7–9 bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, ska en redogörelse över vilket undantag som är aktuellt, alternativt ska en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande bifogas redogörelsen av vidtagna åtgärder. Dokumentation av rekryteringsförsök som gjorts under perioden **den 4 mars 2025 till och med 8 augusti 2025** ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 13, 17 och 18 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2924) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en riktad tillsyn av Ekebyholms grundskola i Norrtälje kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisning på vetenskaplig grund och konfessionella inslag.

Skolinspektionen har den 27 september 2024 beslutat att förelägga Ekebyholmsskolan AB att senast den 10 januari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa bristen rörande undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Ekebyholmsskolan AB en anmärkning rörande saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund.

Ekebyholmsskolan AB har den 19 december 2024 och den 28 januari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ekebyholmsskolan AB har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 27 september 2024 konstaterade Skolinspektionen bland annat att undervisningen i några ämnen bedrevs av lärare som saknade

legitimation och behörighet för de ämnen som de undervisade i och att huvudmannen i vissa av dessa ämnen sedan mer än ett år inte hade försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen beslutade den 27 september 2024 att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder för att se till att undervisningen i ämnena engelska i årskurs 4 samt naturorienterande ämnena (No), samhällsorienterade (So) och svenska i årskurserna 7–9 bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om inte lärarna omfattas av något av undantagen från dessa krav. Dokumentation av rekryteringsförsök som gjorts under perioden 27 september 2024 till och med 10 januari 2025 begärdes också in av Skolinspektionen.

Av huvudmannens redovisning inför förevarande uppföljningsbeslut framgår att rektorn bedömer att den legitimerade lärare som undervisade i engelska i årskurs 4 under vårterminen 2024 har ämneskunskaper som motsvarar dem som krävs för en behörighetsgivande lärarexamen i engelska åk 4–6. Rektorn bedömer att läraren är lämplig och kan fortsätta undervisa eleverna i mellanstadiet i engelska. Rektorn finner det av vikt att undvika att tillföra nya lärare för de elever som mår bäst av fasta och trygga rutiner, och som har svårt att skapa förtroende till många olika lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår att det annonserades ut en lärartjänst för ämnet svenska under våren/sommaren 2024, utan framgång, vilket medförde att skolan gjorde en omorganisation av lärare inför höstterminen 2024. Skolan har nu ordnat så att eleverna i årskurserna 7 och 9 undervisas av en behörig lärare i svenska. Eleverna i årskurs 8 undervisas för närvarande av en lärare som är behörig i svenska på mellanstadiet, och som rektorn bedömer är lämplig. Huvudmannen avser att annonsera efter en behörig lärare för årskurs 8 inför höstterminen 2025, om det inte går att lösa situationen på andra sätt genom tjänstefördelning.

Huvudmannen anger i sin redovisning att den lärare som saknar legitimation och som undervisar i No-ämnena på högstadiet är lämplig att bedriva undervisning samt har ett anställningsavtal på ett år som gäller till och med vårterminen 2025. Huvudmannen anger att läraren enligt tidigare överenskommelse med skolledningen sedan höstterminen 2023 genomgår en kompletterande pedagogisk utbildning enligt 2 kap. 22b § p. 3 skollagen, mer specifikt en VAL-utbildning vid Stockholms universitet. (VAL står för vidareutbildning av lärare.) Ett av villkoren för att få studera VAL-utbildningen är att ha en tjänst som lärare på den skola som erbjuder den utbildning som den studerande sedan ska undervisa i. Förhoppningen är att läraren blir klar med utbildningen inom 1-1,5 år. Läraren har själv i tidigare utredning uppgett att hen läser en VAL-utbildning. Huvudmannen anger

vidare att skolan planerar att annonsera ut lärartjänster i No-ämnena där behov av behöriga lärare kvarstår inför höstterminen 2025.

Huvudmannen anger i sin redovisning att den lärare som saknar legitimation och som undervisar i So-ämnena i högstadiet är lämplig för undervisning samt att hen för närvarande har ett anställningsavtal på ett år som gäller till och med vårterminen 2025. Det anges att huvudmannen i god tid innan anställningsavtalet löper ut kommer att börja ett rekryteringsarbete för att finna legitimerade och behöriga lärare i So-ämnena inför höstterminen 2025. Samtidigt hänvisar huvudmannen till en publicerad annons avseende lärare i alla So-ämnen i högstadiet på Arbetsförmedlingens hemsida. Av annonsen, som är publicerad i januari 2025, framgår att Ekebyholmsskolan AB söker en legitimerad och behörig lärare i alla So-ämnen till årskurserna 7–9.

Huvudmannen har i övrigt inte inkommit med annonser avseende rekryteringsförsök av lärare under redovisningsperioden. Huvudmannen anger att skolan regelbundet kommer att annonsera efter behöriga lärare i de ämnen där obehöriga lärare tillfälligt fått undervisa. Samtidigt har skolan ett arbetsgivaransvar som förutsätter att ge anställda en anställningstrygghet inom ramen av gällande lagar.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får, som huvudregel, bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven på legitimation och behörighet eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen). I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare gäller att den som ska bedriva undervisning inom ramen för en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) får anställas för högst två år och förlängas till högst tre år (2 kap. 21, 22b §§ skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat

(prop. 2009/10:165, s. 261).

Av förarbetena till bestämmelsen 2 kap. 18 § skollagen framgår att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/2010:165 s 653).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare.

Av utredningen framgår att eleverna i årskurs 4 i engelska och eleverna i årskurs 8 i svenska fortsatt undervisas av obehöriga lärare utan att huvudmannen försökt rekrytera behöriga lärare i ämnena. Huvudmannen avser att försöka rekrytera en behörig lärare i svenska för årskurs 8 inför höstterminen 2025. Vidare framgår att eleverna i högstadiet fortsatt undervisas i No- och So-ämnena av lärare som saknar legitimation. Huvudmannen har inte försökt rekrytera en behörig lärare i No-ämnena, men har annonserat efter en behörig lärare i So-ämnena på högstadiet.

Undervisningen av lärare som saknar legitimation och behörighet har pågått i flera år. Trots det har huvudmannen inte försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare. Huvudmannen uppger att lärarna är lämpliga att bedriva undervisning i sina ämnen, att två lärare har ett pågående anställningskontrakt där regler om anställningsskydd behöver beaktas samt att en av dem går en kompletterande utbildning, VAL, som kräver att hen samtidigt undervisar på skolan.

Av skollagen och förarbeten framgår att huvudregeln är att enbart den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning. Om det inte finns någon sådan lärare att tillgå inom huvudmannens organisation får en annan lärare bedriva sådan undervisning. Användandet av en lärare utan legitimation och utan rätt behörighet ska endast ske undantagsvis och under en begränsad tid. En sådan lärare får undervisa högst ett år i sänder. Om läraren genomgår en utbildning inom KPU får läraren vara anställd i högst två eller tre år. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka hitta en legitimerad och behörig lärare för den aktuella undervisningen. Undantag från huvudregeln att försöka hitta en behörig lärare efter ett läsår avser inte de fall där lärare genomgår en VAL-utbildning.

Att huvudmannen inte försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare i ämnena engelska årskurs 4, svenska årskurs 8 samt No-ämnena i årskurserna 7–9 trots att de undervisat i mer än ett år är en brist. Skolinspektionen bedömer att läraren som undervisar i No-ämnena genomgår en VAL-utbildning, och inte kompletterande pedagogisk utbildning, KPU, i skollagens mening. Skolinspektionen bedömer att de skäl som huvudmannen åberopat inte är godtagbara för att inte försöka rekrytera behöriga och legitimerade lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ekebyholmsskolan AB:s verksamhet vid Ekebyholms grundskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Ekebyholmsskolan AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 september 2024 att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav gällande att undervisningen vilar på vetenskaplig grund i No-ämnena och religionskunskap i mellanstadiet.

Huvudmannen har inkommit med en redovisning över vidtagna åtgärder med anledning av bristen. Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn under vårterminen 2024 och höstterminen 2024 lyft dialogen med skolans lärare vad gäller de nationella styrdokumentet kring saklig undervisning baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det har lyfts på konferenstid i skolans olika arbetslag och med enskilda lärare. Huvudmannen anger att skolans hållning är tydlig i den frågan samt att skolledningen och lärarna fortsätter lyfta att all undervisning i samtliga ämnen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt följa kursplanerna i de olika ämnena.

Rättslig reglering

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

I en utbildning med konfessionell inriktning får undantag från kravet att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag (1 kap. 7 b § skollagen).

Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, SKOLFS 2010:37, [Lgr 22], avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag).

I kursplanen för ämnet biologi anges att eleverna ska få inblick i naturvetenskapens världsbild med evolutionsteorin som grund och på så sätt kunna utveckla sin förmåga att skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att beskriva och förklara omvärlden.

Även i kursplanerna för fysik och kemi betonas att eleverna genom undervisningen ska kunna utveckla sin förmåga att skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att beskriva och förklara omvärlden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Caroline Turan har varit föredragande i ärendet.